

Folketingets Social- og Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2022 - 964

Doknr.
532208

Dato
25-02-2022

Folketingets Social- og Ældreudvalg har d. 11. februar 2022 stillet følgende spørgsmål nr. 221 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 221:

Vil ministeren oplyse, om anbefalingerne, jf. SOU alm. del - bilag 38, som opfølgning på Social- og Ældreudvalgets høring om det familieretlige system den 28/10, efter ministerens vurdering giver anledning til at kigge på, om reglerne i det familieretlige system kan forbedres? Ministeren bede forholde sig til hver enkelt anbefaling.

Svar:

Jeg henviser til min tale og mine svar ved den lukkede spørgetime i udvalget den 16. december 2021, hvor jeg forholdt mig til anbefalingerne fra høring i udvalget om det familieretlige system den 28. oktober 2021. I det følgende forholder jeg mig til hver enkel anbefaling, jf. SOU alm. del bilag 38. For at skabe overblik over anbefalinger og svar er anbefalingerne nummereret.

Anbefalinger vedr. børns og unges trivsel rettigheder

Anbefaling 1

"Det er vigtigt at huske på, at barnet både har ret til privatliv og familieliv – og det skal lovgivningen have øje for". (Caroline Adolphsen, Lektor, cand.jur., ph.d. Aarhus Universitet)

Social- og ældreministeren:

Denne anbefaling er allerede gældende ret.

Forældreansvarsloven er udformet under hensyn til, at Danmark har tiltrådt en række konventioner, der bl.a. har betydning for behandling af spørgsmål om samvær. De vigtigste er FN's konvention om barnets rettigheder (Børnekonventionen) og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

I relation til spørgsmål om forældreansvar bygger Børnekonventionen bl.a. på et princip om, at barnets bedste skal komme i første række i alle beslutninger vedrørende barnet, jf. konventionens artikel 3 (1). Den centrale bestemmelse i EMRK om børns og forældres retsstilling i relation til f.eks. samvær er konventionens artikel 8. Den ret til familieliv, som bestemmelsen beskytter,

drejer sig især om kontakten mellem et barn og dets forældre og eventuelt andre pårørende eller lignende.

Anbefaling 2

”Den fagperson, der taler med barnet/ hører barnet, skal være den, der træffer eller er med til at træffe afgørelsen. Forskning siger, at børn er trygge ved at udtale sig, når de ved, at den de taler med, kan træffe en afgørelse. Som det er nu, risikerer de at tale med en børnesagkyndig i Familieretshuset, hvorefter sagen indbringes til Familieretten, hvorefter barnet skal til en ny børnesamtale. Der er en risiko for, at barnet mister lysten til at fortælle og forklare, da det alligevel ikke nytter”. (Karen Wung-Sung, advokat, Advokatsamfundet).

Social- og ældreministeren:

Der er taget højde for dette i gældende lovgivning. Jeg henviser til forarbejderne til Familieretshusloven (om Børneenheden):

”Da en børnesamtale er et led i belysning af barnets perspektiv og dermed af sagens omstændigheder, bør en samtale efter ministeriets opfattelse afholdes tidligt i sagsforløbet, men i visse tilfælde kan det dog efter ministeriets opfattelse være mere hensigtsmæssig at udskyde en mere sagsoplysende samtale til sagens behandling i familieretten og i stedet have fokus på barnets trivsel i samtaler og kontakt med barnet under sagens behandling i Familieretshuset.”

Samtidig understreges det i forarbejderne, at det altid er en konkret vurdering, hvordan børnesamtalen gennemføres. Det fremgår videre, at der vil være tilfælde, hvor det er nødvendigt at gennemføre en samtale både i Familieretshuset og familieretten, og at det i så fald bør være den samme børnefaglige medarbejder, der gennemfører samtalen.

Anbefaling 3

”Opkvalificering af det børnefaglige arbejde, så kun specialiserede psykologer foretager arbejdet (certificering) – for en reel sikring af skilsmissebørnene forudsætter, at det udførte børnefaglige arbejde er af høj kvalitet”. (Tanja Graabæk, advokat i Advokatfirmaet Strauss & Garlik).

Social- og ældreministeren:

Alle Familieretshusets børne- og forælderådgivere har relevante uddannelser og kvalifikationer i forhold til at tale med og rådgive familier. De har forskellig baggrund, herunder bl.a. fra kommunerne, og forskellige typer erfaring. Oven i de kompetencer og den erfaring, de har med, sørger Familieretshuset for yderligere faglighed, så medarbejderne reelt får en uddannelse møntet på de livssituationer, som Familieretshuset skal håndtere. Som noget nyt er det muligt for en nyuddannet psykolog at få sin autorisation gennem arbejdet i Familieretshuset.

Jeg har på den baggrund ikke grund til at betvivle Familieretshusets børne- og forælderådgiveres faglighed.

Anbefaling 4

”Det vil belaste barnet og påvirke barnets trivsel og udvikling negativt, hvis barnet mister kontakten med en forælder, som barnet er knyttet til. (Tab af tilknytningsperson)”. (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Det er forældreansvarslovens klare udgangspunkt, at barnets forbindelse med begge forældre bevares ved et brud. Jeg er enig i, at det i udgangspunktet er bedst for barnet at have kontakt til den forælder, som det ikke bor sammen med, hvilket langt de fleste børn da også har.

Uanset at kontakt er vigtig, vil det af hensyn til barnet i en mindre del af sagerne være nødvendigt at bryde den kontakt eller begrænse den – måske blot i en periode. Der skal meget til, før det sker, og det vil ikke være det første skridt, medmindre det er helt oplagt, at barnets trivsel og udvikling faktisk påvirkes negativt af kontakten.

Anbefaling 5

”Børnene efterspørger hjælp: Tidlig forebyggende indsats – forældre skal modtage kvalificeret rådgivning og tilbud om støtte til samvær, når de ikke formår at samarbejde om at sikre barnets trivsel og en sund mental udvikling”. (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Familieretshuset har en række forskellige konflikthåndterende tilbud til både § 5-, § 6- og § 7-familier. Tilbuddene spænder vidt. Fra det digitale forløb ”SES – Samarbejde efter Skilsmisse” – der er tilgængeligt for alle – til egentlig rådgivning, mægling og samarbejdskurser. At hjælpe forældrene med at håndtere deres konflikter, og dermed skærme barnet, var netop et vigtigt formål med reformen af skilsmisssystemet og etableringen af Familieretshuset.

Anbefaling 6

”Børnene oplever, at myndighederne ikke rigtig finder ud af, hvad der er på spil i familien: Vi skal øge hyppigheden og kvaliteten af de børnesagkyndige undersøgelser: Regler for beskrivelse af metodevalg bør skærpes for at sikre gennemsikuelighed. Undersøgelser (børn og forældre) i højkonflikt, komplekse sager med flere risikofaktorer, og når barnet risikerer at miste kontakten til en eller flere af barnets primære tilknytningspersoner. Foretages af autoriserede psykologer med ekspertise i børnepsykologi”. (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Jeg er enig i, at kvaliteten på undersøgelserne skal være i orden, da de tillægges stor vægt ved sagernes behandling og afgørelse. Familieretshuset arbejder da også med dette og har bl.a. i 2019 udarbejdet en faglig guideline for brugen af børnesagkyndige undersøgelser og fulgt op på denne i 2020.

I § 7-sager gennemføres en børnesagkyndig undersøgelse, medmindre det ikke er nødvendigt. Der kan være flere grunde til, at det konkret vurderes, at en undersøgelse ikke er nødvendig. Det kan fx være, fordi kommunen for nyligt har gennemført en undersøgelse, som besvarer de spørgsmål, det er relevant at få besvaret, eller fordi et overvåget samvær kan belyse, hvad der er på spil i sagen.

Som det er udvalget bekendt, er det en udfordring, at der mangler eksterne psykologer, der kan løfte opgaven med at udarbejde undersøgelserne, og det skaber desværre ventetider. Familieretshuset har igangsat forskellige initiativer for at imødegå problemstillingen. Der bliver fulgt op på disse tiltag, og jeg vil som tidligere oplyst orientere social- og familieordførerne om status.

Anbefaling 7

”Barnets trivsel og udvikling skal være første prioritet – ikke et ønske om at styrke enten retssikkerheden for forældrene eller ligestillingen på området”. (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Det er jeg meget enig i, og denne anbefaling er allerede gældende ret. Det fremgår af forældreansvarslovens § 1, at barnets ret til trivsel og beskyttelse skal komme i første række.

Anbefaling 8

”Altid evaluering! Vi har set sager, hvor der er truffet domstolsafgørelse om at ændre bopæl/forældremyndighed pga. påstået chikane. Efter dommen gentager mønstret sig – bare med modsat fortegn og på en måde, så barnet mister kontakten til dets hidtidige primære tilknytningsperson. Det er traumatiserende – på kort, men også langt sigt”. (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Det fremgår af aftalen om det nye familieretlige system, at reformen skal evalueres. Ministeriet er ved at tilrettelægge evalueringen, og ordførerne vil blive orienteret herom.

Anbefalinger vedr. styrkelse af samværsforældres retssikkerhed

Anbefaling 9

”Selvom barnets bedste er et vigtigt og vægtigt hensyn i den familieretlige lovgivning, er det ikke det eneste hensyn, der kan inddrages – hensynet til samværsforælderen er også legitimt. Lovgivningen kan derfor godt indrettes så der er ”plads” til at tage hensyn til forælderen også”. (Caroline Adolphsen).

Social- og ældreministeren:

Jeg henviser til mit svar til anbefaling nr. 1.

Anbefaling 10

”Afskaf opdelingen af forældrene i en bopæls- og en samværsforælder”. (Martin Olsen, personlig beretning).

Social- og ældreministeren:

Hensynet bag sondringen bopæls-/samværsforælder er at begrænse området for konflikter om barnet mellem forældre med fælles forældremyndighed ved, at bopælsforælderen kan træffe en række beslutninger på egen hånd, fx om hvilken dagsinstitution barnet skal gå i, og hvor i Danmark barnet skal bo.

Forældre kan aftale delt bopæl med den virkning, at de skal være enige om alle beslutninger vedrørende barnets forhold. Den ”tvungne delte bopæl”, som blev indført med reformen, er nu afskaffet, fordi den var årsag til konflikter mellem forældrene, som påvirkede barnet negativt.

Anbefalinger vedr. fastlæggelse af (overvåget) samvær

Anbefaling 11

”I vejledningen, bør det fremgå meget klart, at Familieretshuset kan træffe afgørelse om samvær med vilkår – f.eks. vilkår om overvågning/støtte, så vi ikke risikerer, at kontakten brydes medmindre det er nødvendigt. Det bør også

understreges, at der – i de tilfælde, hvor der ikke kan være fysisk samvær, kan der træffes afgørelse om anden kontakt, f.eks. Skype. Det SKAL Familieretshuset vejlede om og det bør fremgå af vejledningen”. (Caroline Adolphsen, Lektor, cand.jur., ph.d. Aarhus Universitet).

Social- og ældreministeren:

Det fremgår allerede af lovgivningen, herunder Vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, at Familieretshuset kan fastsætte vilkår for samværet, bl.a. at det skal foregå under overvågning. Det fremgår også af lovgivningen, at der kan fastsættes anden kontakt, hvis fx en bopælsforælder uden rimelig grund griber ind i barnets kontakt med den anden forælder, hvis samværet er begrænset, fx på grund af afstand, hvis samvær er ophævet, hvis samværet skal retableres mv.

Familieretshuset vejleder forældrene i relevant omfang, herunder om de forskellige muligheder for kontakt, når det er relevant, inkl. anden kontakt.

Anbefaling 12

“Der bør altid foretages forældrekompetenceundersøgelser og/eller børnesagkyndige undersøgelser, inden der træffes indgribende afgørelser om ændret samvær. Det gælder både midlertidige afgørelser og afgørelser om ophævelse af samvær”. (Martin Olsen, personlig beretning).

Social- og ældreministeren:

I § 7-sager skal der gennemføres børnesagkyndig undersøgelse, medmindre det er unødvendigt. Dette skal dog ses i sammenhæng med proportionalitetsprincippet, hvorefter myndighederne skal vælge det mindst indgribende middel.

Endvidere bemærkes, at en midlertidig afgørelse netop er kendetegnet ved, at den kan træffes på et spinklere og mere foreløbigt grundlag end den endelige afgørelse, fx vil en eventuel tvivl om, hvorvidt en påstand om vold er korrekt komme beskyttelsen af barnet til gode, indtil sagen er mere belyst.

Anbefaling 13

”Familieretshuset bør kunne tilbyde overvågede samværsforløb med kort frist, samt tilbyde at samværene kan ligge på familievenlige tidspunkter. Vi hører om tilfælde, hvor en samværsforælder mister sit arbejde, da et ugentligt samvær af 1½ times varighed og dertil hørende transport nødvendiggør en ugentlig fraværdsdag fra arbejdet. Det ville hjælpe familierne, såfremt der kunne afvikles samvær med overvågning og støtte i weekenderne”. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Familieretshuset har oplyst, at overvåget samvær i løbet af hverdagene bliver lagt af hensyn til både børnenes behov, fx sovetider for de yngste og fritidsinteresser for de større og forældrenes muligheder (arbejdstider og mulighed for og pasning af søskende). En evt. udvidelse af åbningstiderne vil medføre merudgifter.

Anbefaling 14

”Fastsættelse af pligt til straks at fastsætte overvåget kontaktbevarende samvær ved sagens start, hvis der er usikkerhed om hvorvidt der skal være noget eller ske en massiv begrænsning af samvær – det giver en hurtig trykprøvning af børnenes virkelighed og de i sagen fremsatte påstande. Det i rammer, som sikrer børnenes sikkerhed (fordi et samvær kan standses, hvis

det fagligt vurderes på baggrund af det overvågede samvær at der hold i påstandene). Noget som dog kun giver mening, hvis man – hvis der ved sagens start (hvor barnet jo fortsat havde en tæt tilknytning til begge forældre) blev fastsat et sådant overvåget samvær og bopælsforælderen afviste at udlevere fællesbarnet til dette samvær – pålagde myndighederne at træffe afgørelse om ændring af bopælen, så bopælsforældre løb en risiko, hvis de modsatte sig sagens oplysning (i modsætning til aktuelt, hvor man uproblematisk bare kan modarbejde eksistensen af et sådant samvær).” (Tanja Graabæk, advokat i Advokatfirmaet Strauss & Garlik).

Social- og ældreministeren:

Hvis det er bedst for barnet, vil der i dag kunne fastsættes overvåget samvær ved en midlertidig afgørelse. En afgørelse skal dog altid være funderet i en konkret vurdering af barnets bedste. Et overvåget samvær vil derfor ikke være det rigtige for alle børn, og derfor kan det ikke fastsættes automatisk.

Anbefalinger vedr. familierettens rolle i samværs-sager

Anbefaling 15

”Højkonfliktsager, de nuværende § 7 sager, visiteres direkte til Familieretten, der oplyser sagen. Det samme gør sig gældende med bopæl og forældremyndighedssager, der ikke kan afgøres i Familieretshuset. Medfører, at ventetiden nedsættes, børnene skal ikke til børnesamtale både i Familieretshuset og i Familieretten, ressourcer vil blive frigivet – retssikkerheden forbedres, hurtigere afgørelser, og mindre belastning af børnene”. (Karen Wung-Sung, advokat, Advokatsamfundet).

Social- og ældreministeren:

Et enigt Folketing har med den familieretlige reform besluttet, at § 7-sagerne på grund af alvorlige risikofaktorer skal udredes tværfagligt i Familieretshuset, der også kan samarbejde med kommunerne. Det mener jeg er en rigtig beslutning, og jeg gør opmærksom på, at der også er interessenter, fx Børns Vilkår og Mødrehjælpen, som mener, at det er en dårlig ide at flytte disse sager.

Hertil kommer, at der aktuelt er lange berammelsestider ved domstolene.

I øvrigt vil en ændring i opgavevaretagelsen mellem Familieretshuset og familieretterne indebære en større omstilling. Jeg mener, at større ændringer af reformen bør afvente evalueringen.

Anbefaling 16

”Sager med tvist – navnlig §7- sagerne – bør sendes hurtigst muligt fra Familieretshuset til familieretten.

Det foreslog domstolene tilbage i domstolenes høringsnotat af 23. august 2018 om udkast til lov om Familieretshuset m.fl. kunne ske ved enten, at

a. fastsætte en lovbestemt frist for, hvor længe sagerne længst må versere i Familieretshuset el.

b. oversende sagerne til familieretten på parternes anmodning begge dele kan for eksempel indføres ved en ændring af lov om Familieretshuset § 32”. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Jeg henviser til min bemærkning til anbefaling nr. 15.

Anbefaling 17

”Familieretten bør overtage udredningen i tvistsagerne, herunder afholde børnesamtalerne (uden at der først har været børnesamtale i Familieretshuset)”. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Jeg henviser til min bemærkning til anbefaling nr. 15.

Anbefaling 18

”Familieretten bør fastsætte, om der skal være samvær og rammen for samværet, eksempelvis ved nyskilte, hvor der ikke hidtil har været en aftale om samvær, mens alle øvrige samværsafgørelser, der ikke har en direkte sammenhæng med en tvistsag om forældremyndighed eller bopæl, bør behandles i Familieretshuset, der får udvidet kompetence til at træffe afgørelse i (alle) sager om justering af eksisterende aftaler eller afgørelser om samvær”. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Jeg kan oplyse, at forud for reformen var afgørelser om samvær placeret fuldt ud i det daværende Statsforvaltningen. Det var en følge af evalueringen af forældreansvarsloven fra 2011, hvor domstolene havde peget på, at samværssager ikke er egnede til behandling i domstolssystemet. Domstolene behandlede således samværssager i perioden 2007-2012. Med reformen blev den enekompetence, som det administrative system havde fået tilbage efter evaluering i 2011, ændret, sådan at domstolene træffer de indgribende afgørelser.

Jeg mener, at større ændringer af reformen, herunder ift. opgavevaretagelsen, bør afvente evalueringen.

Anbefaling 19

”Alle § 7-sager om samvær skal lægges over til Familieretten, hvilket forudsætter en reel specialisering af domstolene, da samværssagerne – henset til deres kompleksitet samt omfanget af og detaljegraden for den uskrevne administrative praksis på området – er særligt sårbare i forhold til at blive lagt i hænderne på dommere, som ikke er vant til denne type af sager. Det forudsætter også at pligter til at udarbejde særlige undersøgelser som oplysningsskridt (som f.eks. børnesagkyndige undersøgelser, forældre- og overvågeundersøgelser og overvåge samvær) fastsættes i Retsplejeloven, så pligterne ikke kan tilsidesættes af den fri bevissørelse, som pt. eksisterer i Familieretten”. (Tanja Graabæk, advokat i Advokatfirmaet Strauss & Garlik).

Social- og ældreministeren:

Jeg henviser til min bemærkning til anbefaling nr. 15.

Anbefalinger vedr. sagsbehandlingen i Familieretshuset og samarbejdet med kommuner

Anbefaling 20

”Begge forældre skal deltage i møder i Familieretshuset, så man kan høre og blive hørt sammen. Hvis det er påkrævet, at møderne opdeles, så bør møderne foregå på videolink. Sikrer, at parterne (som i Familieretten) hører, hvad den anden forælder siger, og har mulighed for selv at udtale sig herom. I Familieretshuset har det ingen konsekvenser, hvad man siger, og hvis man er alene til mødet, er det kun uddrag, der refereres. I Familieretten taler man under strafansvar. Hvis begge hører, hvad den anden siger høynes retssikkerheden”. (Karen Wung-Sung, advokat, Advokatsamfundet).

Social- og ældreministeren:

Udgangspunktet er allerede i dag, at forældre deltager sammen i møder i Familieretshuset. Dette gælder dog ikke, hvis en forælder eller barnet har været udsat for voldelig adfærd fra den anden, eller der er mistanke om det.

Anbefaling 21

"I forhold til midlertidige samværsafgørelser bør der i samme forbindelse ses på bestemmelsen i forældreansvarslovens § 29a, hvorefter de indgribende samværsafgørelser skal træffes indenfor en frist på 3 uger. Indenfor det tidsrum kan en sag ikke nå at blive oplyst tilstrækkeligt, hvorefter der træffes meget indgribende afgørelser på et (for) spinkelt og ensidigt grundlag og ud fra nogle forsigtighedsprincipper, som kombineret med meget lang sagsbehandlingstid kan føre til, at barnet helt mister kontakten til den ene forælder. Familieretshuset kunne i stedet iværksætte et forløb med et støttet eller overvåget samvær, så kontakten blev bevaret, mens sagen bliver undersøgt eller det ensidige grundlag udfordres". (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Efter § 29 a i forældreansvarsloven skal Familieretshuset hurtigst muligt og inden 3 uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær, hvis barnet ikke har samvær med den forælder, der anmoder om samvær.

Hvis der gives afslag på kontaktbevarende samvær, vil der kunne følges op med en midlertidig afgørelse til brug for hvilken, barnets situation kan belyses mere indgående. Muligheden for at fastsætte kontaktbevarende samvær skal ses som en tilføjelse til muligheden for at træffe midlertidig afgørelse, hvilket reelt synes at være indholdet af anbefalingen.

Anbefaling 22

"Samarbejde med kommunerne: Det er kommunerne, der qua personale i institutioner og skole er tættest på børnene. Det er også dem, der er tættest på forældrene og dem, der kan iværksætte hjælp tæt på familien. De skal tænkes ind i den nuværende reform og forpligtes lovgivningsmæssigt, men også kompenseres økonomisk for at bruge tid på at være nærværende i de familieretlige sager". (Ingrid Hartelius Dall, Juridisk seniorrådgiver i Børns Vilkår).

Social- og ældreministeren:

Med reformen er samarbejdet mellem de familieretlige og de kommunale myndigheder styrket. Det styrkede samarbejde indebærer, at Familieretshuset skal kontakte kommunen, når en sag er visiteret til behandling som en § 7-sag. Formålet er bl.a. at sikre, at kommunen er orienteret om, at Familieretshuset behandler en familieretlig sag, hvor der af en af parterne er angivet risikofaktorer, og at Familieretshuset, hvis det er relevant, modtager oplysninger fra kommunen af betydning for at tilrettelægge sagsforløbet i Familieretshuset. Samarbejdet indebærer også, at Familieretshuset kan udveksle oplysninger og afholde tværsektorielle møder med kommunen i konkrete sager.

Jeg ved, at Familieretshuset har fokus på at intensivere samarbejdet både med familieretten og kommunerne. Helt konkret hjælper kommunernes netværk for børne- og kulturcheferne (BKF) Familieretshuset med at kvalificere samarbejdet med kommunerne, og BKF er repræsenteret i Familieretshusets

rådgivende udvalg. Familieretshuset oplever generelt, at samarbejdet med kommunerne er godt og udvikler sig positivt, selvom der også er enighed om, at der fortsat kan gøres en del i forhold til at styrke samarbejdet.

Anbefaling 23

”Der bør være en større sammenhæng mellem serviceloven og forældreansvarsloven, herunder samarbejdet med kommunerne. I nogle familier kræver gennemførelse af samvær støtte fra enten barnets eller den samværsberettigedes hjemkommune. I dag er der ikke en sammenhæng mellem reglerne i forældreansvarsloven og serviceloven, så det er i realiteten ikke muligt at træffe en afgørelse om samvær på betingelse af, at det støttes af hjemkommunen, da denne ikke er forpligtet til at iværksætte dette. Kommunen anlægger en selvstændig vurdering til meget stor frustration for den samværsberettigede. Selvom den pågældende har dom til samvær, så nytter det ikke noget, hvis der gives afslag på støtte. I dag søger vi at klare sagerne forligsmæssigt ved at indgå aftaler med parterne og den berørte kommune”. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Familieretshuset har peget på, at der er sager, hvor der er behov for et permanent støttet samvær, fordi der er ringe udvikling i samværsforældrens forældrekompetencer. Det er korrekt, at der ikke er hjemmel i serviceloven til at pålægge kommunerne at bistå i sådanne sager, selvom Familieretshuset/familieretten vurderer, at et sådant samvær er til barnets bedste.

Jeg bemærker også, at identificerer kommunen et barn, der har brug for særlig støtte, skal kommunen efter servicelovens § 50 iværksætte en børnefaglig undersøgelse, der skal afdække barnets eller den unges forhold. På baggrund af den børnefaglige undersøgelse kan kommunen iværksætte særlig støtte, der fx kan være i form af en kontaktperson til barnet eller hele familien. Der er i lovgivningen ikke noget til hinder for, at denne støtte tilbydes samtidigt med, at der afvikles samvær. Det bemærkes, at støtten i så fald skal iværksættes af hensyn til barnet og barnets behov, og ikke af hensyn til samværet eller forældrenes behov for praktisk, pædagogisk eller anden støtte under samværet.

Den kommende evaluering af reformen skal bl.a. belyse Familieretshusets samarbejde med hhv. kommunen og familieretten. Jeg vil derfor afvente evalueringen, før jeg tager stilling til behovet for yderligere tiltag.

Anbefaling 24

”Der skal fastsættes en pligt til at myndighederne, hvor sagen omhandler påstande om intet eller meget begrænset samvær, såvel ex officio optager bopælsspørgsmålet til behandling sammen med samværssagen som har pligt til at undersøge begge forældres forældreevner. Det med en pligt til automatisk at iværksætte en børnesagkyndig undersøgelse eller – i de mest højkonfliktfyldte sager eller i sager med børn i voldsom mistrivsel – en forældrekompetenceundersøgelse”. (Tanja Graabæk, advokat i Advokatfirmaet Strauss & Garlik).

Social- og ældreministeren:

Det familieretlige system adskiller sig bl.a. fra det socialretlige ved, at der alene træffes afgørelse efter ansøgning. Hverken Familieretshuset eller familieretten indleder selv sager. En helt særlig undtagelse hertil er, at det med reformen blev muligt for kommunerne at bede Familieretshuset om at indlede en sag

efter forældreansvarsloven, hvis det vurderes, at dette vil kunne imødegå en anbringelse af barnet pga. familieretlige problemstillinger.

At give de familieretlige myndigheder mulighed for ex officio at starte en sag og indlede undersøgelser ift. forældrene – ud over den helt særlige undtagelse nævnt ovenfor – mener jeg ikke er den rigtige vej at gå. Der vil være tale om en yderst indgribende og vidtrækkende beføjelse i en partstvist mellem to forældre.

Anbefalinger vedr. højt konfliktniveau /samværschikane

Anbefaling 25

“Skyldsspørgsmålet/årsagen til konflikten skal altid indgå i sagens vurdering. Årsagen til konflikten bør altid undersøges, så barnet rent faktisk skærmes fra konflikten ved at blive placeret hos den forælder, der evner at samarbejde og efterleve sit forældreansvar”. (Martin Olsen, personlig beretning).

Social- og ældreministeren:

Hensynet til barnets bedste står efter forældreansvarsloven over alle hensyn, også hensynet til forældrene. Dette blev også understreget ved aftalen om reformen. Skyldsspørgsmålet er ikke lige til at afdække og at gennemføre samvær, fordi det vurderes, at samværsforælderen ikke er skyldig i konflikten, vil kunne tilsidesætte barnets bedste i strid med lovgivningen og i øvrigt med Børnekonventionen. Det er i lovgivningen fremhævet, at der ved placering af forældremyndigheden eller barnets bopæl kan tages hensyn til, om den ene forælder uden grund har forsøgt at hindre den anden forælders kontakt til barnet.

Anbefalingen svarer i øvrigt til gældende ret, idet der allerede i dag netop arbejdes på at komme bag om konflikten og finde årsagen til denne, ligesom det tillægges betydning, hvem af forældrene der vurderes bedst at kunne sikre barnets kontakt med begge forældre.

Anbefaling 26

“Der bør sættes en stopper for, at en forælder jævnligt kan oprette nye ansøgninger i Familieretshuset om ændret samvær, når en sag har været afgjort i retten”. (Martin Olsen, personlig beretning).

Social- og ældreministeren:

En forælder har mulighed for at søge om ændring af fx et samvær, hvis forælderen vurderer, at det er bedst for barnet. En ansøgning kan dog afvises, hvis der ikke er væsentligt forandrede forhold, siden sidste afgørelse/aftale. Forandrede forhold kan være barnets alder. Hvis en ansøgning afvises, vil den anden forælder og barnet ikke blive inddraget i sagen. Muligheden for at afvise skal netop sikre den ro om barnet, som anbefaling også synes at pege på.

Anbefaling 27

”Det skal være muligt at fastsætte fremtidsorienterede sanktioner over for den forælder, som ikke overholder en afgørelse”. (Martin Olsen, personlig beretning).

Social- og ældreministeren:

Det er i lovgivningen allerede fremhævet, at der ved placering af forældremyndigheden eller barnets bopæl kan tages hensyn til, om den ene forælder uden grund har forsøgt at hindre den anden forælders kontakt til

barnet. Hertil kommer, at afgørelser efter forældreansvarsloven kan fuldbyrdes ved familieretten.

Anbefaling 28

"I forhold til tvangsfuldbyrdelse af afgørelser, så foreslog domstolene i sit høringsnotat fra 23. august 2018, at reglerne om tvangsbøder blev effektiviseret, og henviste til et notat af 1. juni 2018 udarbejdet af domstolene. Det er stadig min opfattelse, at der er behov for en effektivisering af reglerne om tvangsbøder med henblik på, at der reageres effektivt i forhold til den forælder, der ikke retter sig efter indgåede aftaler eller afgørelser", dog alt under hensyn til, hvad der er bedst for barnet. (Anni Højmark, Retspræsident ved Retten i Svendborg).

Social- og ældreministeren:

Jeg mener, at der er behov for, at et samvær i sidste ende kan gennemtvinges, og derfor er jeg enig i, at der skal være et effektivt system. Spørgsmålet om fuldbyrdelse af samvær er da også et centralt element i aftalen om reformen.

Reglerne om fuldbyrdelse er på baggrund af aftalen ændret, bl.a. er der nu mere fokus på barnets bedste og behov. Herudover er der givet nogle nye redskaber for at søge at undgå udlevering af børn med magt, bl.a. er det tydeliggjort, at tvangsbøder skal have en størrelse, der reelt kan påvirke forælderen's adfærd.

Hertil kommer, at selv om det er udgangspunktet, at en tvangsbøde bortfalder, når barnet udleveres, så er der også praksis på, at dommeren konkret kan bestemme, at tvangsbøder – trods udlevering – opretholdes med henblik på at fastholde bopælsforælderen's incitament til fremadrettet at overholde samværsresolutionen.

Med venlig hilsen
Astrid Krag